

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura NIK w Zielonej Górze

LZG-4101-09-10/2013
P/13/189

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli

P/13/189 – Lokalizacja i budowa lądowych farm wiatrowych

Jednostka
przeprowadzająca
kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze

Kontroler

Andrzej Misa, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 88459 z dnia 28.10.2013 r.

Jednostka
kontrolowana

Urząd Miejski w Rzepinie, pl. Ratuszowy 1, 69-110 Rzepin (Urząd).

Kierownik jednostki
kontrolowanej

Andrzej Skałuba – Burmistrz Rzepina (w okresie od 10.11.2002 r. do 11.11.2006 r. Burmistrzem Rzepina był Edward Chocianowski).

[Dowód: akta kontroli str. 1-4, 7]

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Powyższą ocenę uzasadniają między innymi prawidłowo przeprowadzone procedury zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Kowalów i Lubiechnia Wielka w obrębie, których ma zostać zrealizowana inwestycja polegająca na budowie zespołu 29 elektrowni wiatrowych wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą. Pozytywnie należy również ocenić sposób przeprowadzenia oceny oddziaływania ww. przedsięwzięcia na środowisko, a także zapewnienie udziału społeczeństwa w procedurze lokalizacji farm wiatrowych.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczą sposobu finansowania prac związanych ze zmianą studium i sporządzeniem planów miejscowych, braku gminnego programu ochrony środowiska oraz nieuzasadnionej zwłoki w zawieszeniu postępowania administracyjnego w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przedsięwzięcia, która jednak nie miała wpływu na termin załatwienia sprawy.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Działania organów gminy w zakresie tworzenia i dokonywania zmian w dokumentach planistycznych w obszarze zagospodarowania przestrzennego gminy w związku z budową farm wiatrowych.

Opis stanu
faktycznego

1.1. Na terenie gminy Rzepin (obręb ewidencyjny Lubiechnia Wielka) na dzień 30.06.2013 r. działa jedna farma wiatrowa, na budowę której Starosta Słubicki wydał pozwolenie w 2007 r., a która została oddana do użytkowania 23.10.2007 r. (7 elektrowni wiatrowych o mocy: 2x150 kW i 5x500 kW). Obecnie na ww. farmie czynne są dwie elektrownie wiatrowe.

Kontrolą objęto procedury planistyczne związane z lokalizacją zespołu 29 elektrowni wiatrowych o mocy 2,0 MW każda, z tego 6 elektrowni w obrębie miejscowości Kowalów oraz 23 elektrownie w obrębie miejscowości Lubiechnia Wielka².

[Dowód: akta kontroli str. 92-102, 128]

W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego³ (dalej jako: *studium*) oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego⁴ dla miejscowości Kowalów i Lubiechnia Wielka (dalej jako: *plany miejscowe*) przewidziano możliwość lokalizacji na terenie gminy farm (elektrowni) wiatrowych.

[Dowód: akta kontroli str. 54-65, 103-123]

Procedurę zmiany studium przeprowadzono zgodnie obowiązującymi przepisami, w szczególności:

- upowszechniono informacje o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzania zmian w studium, wyłożeniu projektu studium do publicznego wglądu oraz dyskusji publicznej nad przyjętymi w tym projekcie studium rozwiązaniami, poprzez zamieszczenie ogłoszenia w lokalnym wydaniu Gazety Wyborczej oraz na tablicy ogłoszeń w Urzędzie (art. 27 w zw. z art. 11 pkt 1 i 10 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym⁵ – dalej jako: *pizp*);
- zawiadomiono o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzenia zmian w studium właściwe instytucje i organy oraz sporządzono projekt studium uwzględniając przedłożone wnioski i ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa (art. 27 w zw. z art. 11 pkt 2-4 *pizp*),
- uzgodniono projekt studium z Zarządem Województwa i Wojewodą Lubuskim oraz wystapiono o jego zaopiniowanie do właściwych organów (art. 27 w zw. z art. 11 pkt 6-8 *pizp*),
- projekt studium przedstawiono Radzie Miejskiej (art. 27 w zw. z art. 11 pkt 12 *pizp*).

[Dowód: akta kontroli str. 45-46, 129-130]

Procedura sporządzenia planów miejscowych dla miejscowości Kowalów i Lubiechnia Wielka została przeprowadzona zgodnie z obowiązującymi przepisami, co znalazło przejaw między innymi w:

² Dane z pozwolenia na budowę wydanego przez Starostę Słubickiego w decyzji Nr 100/2011 z 28.04.2011 r.

³ Studium przyjęto uchwałą Rady Miejskiej Nr XXXIX/47/2006 z 6.09.2006 r.

⁴ Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Kowalów i Lubiechnia Wielka, Rada Miejska w Rzepinie przyjęła odpowiednio uchwałami Nr XIV/103/07 i XIV/104/07 z 23.11.2007 r.

⁵ Dz. U. z 2012 r., poz. 647 ze zm.

- upowszechnieniu informacji o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzania planu dla miejscowości Kowalów i Lubiechnia Wielka oraz zawiadomieniu instytucji i organów właściwych do uzgadniania i opiniowania planów (art. 17 pkt 1-2 pizp)⁶,
- sporządzeniu projektu planu miejscowego z uwzględnieniem ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy wraz z prognozami oddziaływania na środowisko oraz skutków finansowych uchwalenia planu miejscowego (art. 17 pkt 4-5 pizp),
- uzyskaniu uzgodnień i opinii o projekcie od 29 właściwych organów i instytucji (art. 17 pkt 6-7 pizp),
- upowszechnieniu projektu planu i przeprowadzeniu nad nim dyskusji publicznej, rozpatrzeniu wniesionych uwag i przedstawieniu go Radzie Miejskiej (art. 17 pkt 10, 12 i 14 pizp).

Ponadto w ramach prac nad planami miejscowymi sporządzono dodatkowo Studium wpływu zespołów siłowni wiatrowych na krajobraz kulturowy, Sprawozdania z emisji hałasu do środowiska oraz Opinię na temat pochodzenia gleb.

[Dowód: akta kontroli str. 51-53, 80-83, 131-132]

Zarówno przystąpienie do zmiany studium, jak również do sporządzenia planów miejscowych, zostało poprzedzone stosownymi uchwałami Rady Miejskiej.

[Dowód: akta kontroli str. 47-49]

W Strategii Rozwoju Gminy Rzepin, przyjętej w 2001 r. i obowiązującej do 2008 r., wśród strategicznych celów rozwoju gminy w zakresie infrastruktury gospodarczej i poprawy stanu środowiska naturalnego ujęto ograniczenie emisji spalin poprzez budowę ekologicznych źródeł ciepła i rozwój energetyki wiatrowej. W analizie strategicznej SWOT wśród szans gminy w zakresie elektroenergetyki zapisano rozwój energetyki wiatrowej i innych dziedzin energetyki odnawialnej⁷.

[Dowód: akta kontroli str. 66-79]

W Urzędzie nie sporządzono gminnego programu ochrony środowiska, nie sporządzano również raportów z wykonania tego programu.

[Dowód: akta kontroli str. 50]

Spośród ogółu uchwał dotyczących tworzenia i dokonywania zmian w dokumentach planistycznych w obszarze zagospodarowania przestrzennego gminy Rzepin w związku z budową farm wiatrowych, zaskarżona została uchwała Rady Miejskiej w Rzepinie Nr XIV/104/2007 z 23.11.2007 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Rzepin w rejonie miejscowości Lubiechnia Wielka.

Wojewódzki Sąd Administracyjny postanowieniem z 17.09.2008 r. (sygn. akt II SA/Go 273/08) odrzucił skargę na ww. uchwałę Rady Miejskiej w Rzepinie ze względu na uchybienie terminu do jej złożenia.. W przedmiotowej skardze pełnomocnik skarżących (mieszkańców Lubiechni Wielkiej) zarzucał rażące naruszenie przepisów prawa materialnego, w szczególności art. 20 ust. 1 w zw. z art. 17 pkt 4 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, polegające

⁶ Ogłoszenia zamieszczano w lokalnym wydaniu Gazety Wyborczej oraz na tablicy ogłoszeń w Urzędzie. Zasady dostępu i korzystania przez obywateli z dokumentów Rady i Burmistrza zostały określone w Statucie Gminy Rzepin. W momencie procedowania nad przedmiotowymi planami miejscowymi, dokumenty były udostępniane w Biurze Rady lub przez kierowników poszczególnych referatów (statut gminy przyjęty uchwałą Rady Miejskiej Nr IV/30/2003 z 29.01.2003r.). Ponadto dokumenty udostępniane były również w wewnętrznej sieci informatycznej Urzędu oraz w powszechnie dostępnych zbiorach danych. Aktualnie dokumenty udostępniane są także w Biuletynie Informacji Publicznych (statut gminy przyjęty uchwałą Rady Nr XIX/31/2008 z 13.06.2008r.).

⁷ Strategię Rozwoju Gminy Rzepin przyjęto uchwałą Rady Miejskiej Nr XXIV/16/2001 z dnia 30.03.2001 r.

na uchwaleniu planu miejscowego, pomimo złożenia przez skarżących uwag dotyczących brakującej, wymaganej prawem, dokumentacji oraz brak przy podejmowaniu skarżonej uchwały ekspertyz biegłych wpisanych na listę biegłych sądowych odnośnie pogarszania się różnych parametrów środowiskowych oraz spadku wartości gruntów i braku ustosunkowania się do tych zarzutów. Ponadto Radzie Miejskiej zarzucono brak ustosunkowania się do zarzutu dotyczącego zbyt ogólnych, nieprecyzyjnych i sporządzonych przez niefachowe podmioty opinii i ekspertyz znajdujących się w dokumentacji planistycznej⁸.

Wcześniej, tj. 20.02.2008 r., Wojewoda Lubuski w odpowiedzi na skargi złożone przez mieszkańców miejscowości Lubiechnia Wielka z 17.01.2008 r., powiadomił że analiza pod kątem zgodności z prawem dokumentacji dotyczącej skarżonej uchwały, przedłożonej przez Burmistrza Rzepina nie wykazała żadnych nieprawidłowości przy przeprowadzaniu procedury planistycznej i uchwalaniu przedmiotowego planu miejscowego.

[Dowód: akta kontroli str. 29-44, 169-178]

Wojewoda Lubuski w ramach realizowanego nadzoru prawnego stwierdził zgodność z prawem przedłożonych uchwał Rady Miejskiej w Rzepinie w zakresie zmiany studium oraz sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

[Dowód: akta kontroli str. 24-28]

1.2. W ramach prac nad sporządzaniem planów miejscowych dla miejscowości Kowalów i Lubiechnia Wielka, w grudniu 2006 r. sporządzono prognozy oddziaływania na środowisko planowanej budowy zespołu elektrowni wiatrowych w obrębie miejscowości Kowalów i Lubiechnia Wielka. Wymóg sporządzenia prognozy wynikał z art. 17 pkt 4 pizp, zaś jej zakres z art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska⁹ (dalej jako: *poś*).

Ww. prognozach oddziaływania na środowisko zawarto między innymi:

- podstawy formalne i prawne oraz materiały wyjściowe do sporządzenia przedmiotowych opracowań,
- ogólną charakterystykę terenu i zamierzeń inwestycyjnych,
- charakterystykę ustaleń planów miejscowych, do których sporządzane były przedmiotowe prognozy,
- prognozę skutków wpływu na środowisko, w tym między innymi skutki dla środowiska wynikające z projektowanego przeznaczenia terenu, ocenę stanu i funkcjonowania środowiska, ocenę rozwiązań funkcjonalno – przestrzennych i skutki rozmieszczenia siłowni wiatrowych na terenie gminy,
- rozwiązania eliminujące lub ograniczające negatywne skutki przedsięwzięcia.

[Dowód: akta kontroli str. 87-88]

Stosownie do art. 42 ust. 2 *poś*, prognozy oddziaływania na środowisko sporządzane do projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego nie podlegały uzgadnianiu z organem ochrony środowiska oraz państwowym wojewódzkim inspektorem sanitarnym.

⁸ Burmistrz Rzepina odniósł się do uwag wniesionych w ramach procedury sporządzania planów miejscowych dla miejscowości Kowalów i Lubiechnia Wielka, a podjęte rozstrzygnięcia przedstawił Radzie Miejskiej wraz z projektami uchwał.

⁹ Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 ze zm. Przepisy od art. 40 do art. 70 *poś* zostały uchylone z dniem 15.11.2008 r.

1.3. Koszty zmiany w latach 2005-2006 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rzepin, a także sporządzenia w latach 2006-2007 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Kowalów i Lubiechnia Wielka nie obciążały budżetu gminy.

[Dowód: akta kontroli str. 91]

Z tytułu podatku od nieruchomości od czynnej farmy wiatrowej zlokalizowanej na terenie gminy, w poszczególnych latach 2009-2013 gmina uzyskała następujące dochody:

- w 2009 r. – 2.795,- zł (tj. 0,01% dochodów gminy ogółem uzyskanych w 2009r., które wyniosły 27.194.233,08 zł),
- w 2010 r. – 3.049,- zł (tj. 0,01% dochodów gminy ogółem uzyskanych w 2010r., które wyniosły 28.842.522,57 zł),
- w 2011 r. – 3.049,- zł (tj. 0,01% dochodów gminy ogółem uzyskanych w 2011r., które wyniosły 27.364.288,88 zł),
- w 2012 r. – 3.049,- zł (tj. 0,01% dochodów gminy ogółem uzyskanych w 2012r., które wyniosły 29.160.444,87 zł),
- na koniec I półrocza 2013 r. – 3.049,- zł (tj. 0,02% dochodów gminy ogółem uzyskanych do końca I półrocza 2013 r., które wyniosły 18.332.533,85 zł).

[Dowód: akta kontroli str. 8-22]

*Ustalone
nieprawidłowości*

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Stosownie do art. 17 ust. 1 poś, organ wykonawczy gminy, w celu realizacji polityki ekologicznej państwa, sporządza gminny program ochrony środowiska, uwzględniając wymagania, o których mowa w art. 14 cyt. wyżej ustawy.

Zgodnie z § 28 pkt 2 lit. c regulaminu organizacyjnego¹⁰ Urzędu (dalej jako: *Regulamin*), opracowanie i aktualizacja gminnego planu ochrony środowiska wpisano w zakres obowiązków samodzielnego stanowiska ds. ochrony środowiska, gospodarki wodnej i rolnictwa.

W Urzędzie nie sporządzono gminnego programu ochrony środowiska, wbrew obowiązkom wynikającym z ww. przepisu.

[Dowód: akta kontroli str. 50, 124-127, 133-137]

Odnosząc się do braku programu M. Moskalski zatrudniony w Urzędzie na stanowisku inspektora ds. ochrony środowiska, gospodarki wodnej i rolnictwa wyjaśnił, że realizacja tego obowiązku nastąpi do końca I kwartału 2014r.

Powyższe wyjaśnienia zostały potwierdzone przez Burmistrza Rzepina..

[Dowód: akta kontroli str. 50, 124-127]

2. Stosownie do art. 13 ust. 1 oraz art. 21 ust. 1 pizp, koszty sporządzenia, odpowiednio studium oraz planu miejscowego obciążają budżet gminy.

W toku kontroli ustalono, iż wydatki związane z prognozami, analizami, opracowaniami, wnioskami o zmianę przeznaczenia gruntów i innymi dokumentami sporządzonymi w ramach prac nad zmianą studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rzepin przeprowadzaną w latach 2005-2006, a także sporządzeniem w latach 2006-2007 miejscowych planów

¹⁰ Regulamin organizacyjny Urzędu Miejskiego w Rzepinie został wprowadzony zarządzeniem wewnętrznym Nr 15/2013 Burmistrza Rzepina z dnia 23 kwietnia 2013 r.

zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Kowalów i Lubiechnia Wielka nie były finansowane z budżetu gminy. Wydatki poniesione na opracowanie powyższych dokumentów wyniosły ogółem 163.000 zł netto (zmiana studium – 69.000 zł, sporządzenie planów miejscowych – 94.000 zł).

[Dowód: akta kontroli str. 91, 179-180]

Wyjaśniając przyczyny niesfinansowania dokumentacji planistycznej, o której mowa wyżej, Burmistrz Rzepina wskazał, iż w latach 2005 - 2007 niemal w całym kraju przeważało przekonanie, że inwestycje związane z budową wież wiatrowych wraz z siecią energetyczną służącą do przesyłu energii elektrycznej zakwalifikować należy jako inwestycje celu publicznego, co znajdowało podstawę w wyrokach wojewódzkich sądów administracyjnych z lat 2006-2008 i stanowisku Ministerstwa Infrastruktury z 2004 r. Dopiero w 2008 r. NSA wydał wyrok na podstawie, którego opisywane inwestycje traktowane są jako „niepubliczne”. Wobec powyższego Burmistrz przyznał, iż obecnie przedsięwzięcie polegające na budowie samych wież wiatrowych nie odpowiada pojęciu inwestycji celu publicznego. Burmistrz zaznaczył jednak, iż wraz z wieżami wiatrowymi planowana jest budowa sieci energetycznej, która spięta zostanie z istniejącą już siecią energetyczną średniego i wysokiego napięcia, która obejmuje tereny dróg publicznych, przez co stanie się inwestycją celu publicznego. Jako że projekt budowy elektrowni wiatrowych zawiera w sobie istotną część zakresów inwestycyjnych odpowiadających wymogom inwestycji celu publicznego określonych w art. 6 pkt. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami¹¹, gmina Rzepin w latach 2004-2006 miała dostateczne podstawy ku temu, aby przedmiotową inwestycję traktować jako inwestycję celu publicznego.

[Dowód: akta kontroli str. 124-127]

Ustosunkowując się do wyjaśnień złożonych przez Burmistrza Rzepina w powyższej kwestii zauważyć należy, iż w okresie sporządzania opracowań Urząd mógł mieć wątpliwości co do kwalifikacji przedmiotowej inwestycji w świetle rozbieżnych w tej kwestii orzeczeń sądów administracyjnych. Jak wynika jednak z utrwalonej, na dzień prowadzenia kontroli linii orzecniczej¹², inwestycji tej nie można uznać za inwestycję celu publicznego. Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w art. 2 pkt 5 ustala definicję inwestycji celu publicznego, odsyłając do art. 6 ustawy o gospodarce nieruchomościami, w którym ustawodawca ustanowił zamknięty katalog celów publicznych. Przepis art. 6 pkt 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami zalicza do nich tylko urządzenia służące przesyłowi energii celem dostarczenia do sieci dystrybucyjnych lub odbiorcom końcowym przyłączonym do sieci przesyłowych, nie zaś – wytwarzające energię.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Działania organów gminy w zakresie przestrzegania przepisów o ochronie środowiska i ochronie zdrowia ludzi i zwierząt

¹¹ Dz. U. z 2010 r., Nr 102, poz. 651 ze zm.

¹² Wyroki NSA II OSK 548/07 z 15.05.2008 r., II OSK 1370/09 z 14.09.2010 r., II OSK 1412/09 z 3.11.2010 r., II OSK 806/10 z 11.05.2011 r. Por. także wyroki wojewódzkich sądów administracyjnych IV SA/Wa 2339/06 z 9.02.2007 r., II SA/Sz 224/08 z 8.05.2008 r., II SA/Ke 343/08 z 30.10.2008 r., II SA/Kr 735/08 z 30.01.2009 r.

2.1. W ramach postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, Burmistrz przeprowadził ocenę oddziaływania zespołu elektrowni wiatrowych w obrębie miejscowości Kowalów i Lubiechnia Wielka na środowisko, o której stanowi art. 59 i następne ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko¹³ (dalej jako: uoś).

[Dowód: akta kontroli str. 89-90]

W ramach ww. oceny, w styczniu 2010 r. na zlecenie inwestora, tj. spółki z o.o. *Starke Wind Rzepin* z siedzibą w Gorzowie Wlkp., sporządzony został raport o oddziaływaniu na środowisko. Raport ten, aneksowany w marcu 2010 r. o informacje z zakresu porównania oddziaływania na środowisko siłowni Enercon E-82 E2 o mocy elektrycznej 2,3 MW oraz E-82 o mocy elektrycznej 2,0 MW, a także uzupełniony¹⁴ pismem pełnomocnika inwestora o informacje pozwalające zidentyfikować oddziaływanie przedsięwzięcia na środowisko oraz oceny jego skutków w odniesieniu do ochrony form przyrody, w tym m. in. ochrony gatunkowej ptaków i nietoperzy, został:

- uzgodniony przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wlkp.¹⁵ (art. 77 ust. 1 pkt 1 uoś),
- pozytywnie zaopiniowany przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Słubicach¹⁶ (art. 77 ust. 1 pkt 2 uoś).

Raport o oddziaływaniu na środowisko zawierał wszystkie elementy wymagane art. 66 uoś, w szczególności:

- opis planowanego przedsięwzięcia,
- opisy elementów przyrodniczych środowiska oraz zabytków chronionych istniejących w sąsiedztwie lub w bezpośrednim zasięgu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia,
- opis przewidywanych znaczących oddziaływań planowanego przedsięwzięcia na środowisko, obejmujący bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko-, średnio- i długoterminowe, stałe i chwilowe oddziaływania na środowisko,
- przedstawienie propozycji monitoringu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na etapie jego budowy i eksploatacji lub użytkowania, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru.

[Dowód: akta kontroli str. 84-86]

2.2. W dniu 23.09.2009 r. (korekta z 5.10.2009 r.) inwestor złożył w Urzędzie wniosek o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia polegającego na budowie zespołu elektrowni wiatrowych wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą w obrębie miejscowości Kowalów i Lubiechnia Wielka oraz przebudowie drogi gminnej publicznej. Powyższy wniosek został sporządzony zgodnie z wymogami art. 74 uoś.

W toku prowadzonego postępowania administracyjnego Urząd podejmował czynności terminowo. Wyjątek stanowiło wydanie postanowienia o zawieszeniu postępowania administracyjnego do czasu przedłożenia przez inwestora raportu o

¹³ Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 ze zm.

¹⁴ W związku z pismem RDOŚ w Gorzowie Wlkp. z 27.04.2010 r. zawierającym wskazania do uzupełnienia raportu o oddziaływaniu na środowisko.

¹⁵ Postanowienie Nr RDOŚ-08-WOŚ-II-6617-114/10/tk z 1.06.2010 r.

¹⁶ Opinia sanitarna Nr NZ-7714-6-4/10 z 12.04.2010 r.

oddziaływaniu na środowisko z niemal 3-miesięczną zwłoką. Burmistrz wydał powyższe postanowienie 1.02.2010 r., podczas gdy na podstawie opinii Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Słubicach i Starostwa Powiatowego w Słubicach, w dniu 3.11.2009 r. postanowił o konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko.

Ponadto wpływ na załatwienie sprawy w terminie 9 miesięcy od złożenia wniosku o wydanie decyzji miały przede wszystkim konieczność sporządzenia przez inwestora raportu o oddziaływaniu na środowisko oraz obowiązek uzgodnienia realizacji przedsięwzięcia i uzyskania opinii właściwych organów.

Wydana w dniu 25.06.2010 r. przez Burmistrza Rzepina decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach przedsięwzięcia¹⁷ spełniała wymogi art. 82 i 85 uoś, tj. zawierała w szczególności: rodzaj i miejsce realizacji przedsięwzięcia, warunki wykorzystywania terenu w fazie realizacji i eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia, obowiązek monitorowania oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz obowiązek przeprowadzenia analizy porealizacyjnej¹⁸, a także informacje o przeprowadzonym postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa. Ww. decyzja odpowiadała również wymogom określonym w art. 107 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego¹⁹. Inwestycja objęta kontrolą, na którą Starosta Słubicki udzielił pozwolenia na budowę w dniu 28.04.2011 r.²⁰ jest w trakcie realizacji.

W badanym przypadku nie nastąpiła odmowa wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Od decyzji wydanej przez Burmistrza Rzepina nie złożono odwołań.

[Dowód: akta kontroli str. 92-102, 140-154]

2.3. W okresie od 2009 r. do końca I półrocza 2013 r. do Urzędu nie wpłynęły skargi i wnioski w przedmiocie energetyki wiatrowej (z wyjątkiem skarg na uchwałę w sprawie planu miejscowego opisanych w pkt 1.1. wystąpienia).

[Dowód: akta kontroli str. 5]

2.4. W okresie objętym badaniem w Urzędzie nie przeprowadzano kontroli²¹ w zakresie budowy farm wiatrowych.

[Dowód: akta kontroli str. 6]

*Ustalone
nieprawidłowości*

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Zgodnie z art. 69 ust. 4 uoś, organ wydaje postanowienie o zawieszeniu postępowania w sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach do czasu

¹⁷ Decyzja Burmistrza Rzepina Nr RIRG/MM-7625-7/09.

¹⁸ Inwestycja w trakcie realizacji, w związku z czym, do czasu kontroli NIK, nie przeprowadzono analizy porealizacyjnej.

¹⁹ Dz. U. z 2013 r. poz. 267.

²⁰ Decyzja Nr 100/2011 z 28.04.2011 r. zgodnie, z którą pozwolenie na budowę wygasa, jeżeli budowa nie zostanie rozpoczęta przed upływem 3 lat od dnia uprawomocnienia się decyzji lub budowa zostanie przerwana na czas dłuższy niż 3 lata.

²¹ Zgodnie z art. 274 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 ze zm.), audyt wewnętrzny prowadzi się w jst, jeżeli ujęta w uchwale budżetowej jst kwota dochodów i przychodów lub kwota wydatków i rozchodów przekroczyła wysokość 40.000 tys. zł. W budżecie Gminy Rzepin ww. wartości nie zostały przekroczone, w związku z czym nie zaistniał obowiązek prowadzenia audytu wewnętrznego.

przedłożenia przez wnioskodawcę raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

W dniu 23.09.2009 r. (korekta z 5.10.2009 r.) inwestor złożył w Urzędzie wniosek o wydanie decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych. Po uzyskaniu od Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Słubicach oraz Starostwa Powiatowego w Słubicach opinii o konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia polegającego na budowie zespołu elektrowni wiatrowych w obrębie miejscowości Kowalów i Lubiechnia Wielka, Burmistrz Rzepina w dniu 3.11.2009 r. postanowił o konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko. Natomiast postanowienie o zawieszeniu postępowania administracyjnego do czasu przedłożenia przez inwestora ww. raportu, zostało wydane dopiero 1.02.2010 r., tj. niemal 3 miesiące po wydaniu postanowienia o konieczności przeprowadzenia oceny i sporządzenia raportu.

[Dowód: akta kontroli str. 140-144]

Burmistrz Rzepina wyjaśnił, iż przyczyną wydania postanowienia z powyższą zwłoką było uzyskanie od inwestora informacji zgodnie, z którą raport miał być niezwłocznie przedłożony w Urzędzie. Dopiero po jakimś czasie wnioskodawca poinformował, iż w jego opracowaniu wystąpiły trudności i w związku z tym zostanie on przedłożony w terminie późniejszym.

[Dowód: akta kontroli str. 138-139]

Stwierdzona nieprawidłowość nie wpływa na ocenę skontrolowanego obszaru.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. Zapewnienie udziału społeczeństwa w procedurze lokalizacji farm wiatrowych oraz transparentności postępowania organów gminy w tej sprawie

Opis stanu faktycznego

3.1. Burmistrz zapewnił udział społeczeństwa w procedurze lokalizacji farmy wiatrowej. Sposób zapewnienia udziału społeczeństwa w ramach procedowania nad zmianą studium oraz sporządzeniem planów miejscowych w rejonie miejscowości Kowalów i Lubiechnia Wielka został opisany w pkt 1.1. niniejszego wystąpienia.

[Dowód: akta kontroli str. 45-46, 51-53]

W procesie podejmowania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przedmiotowego przedsięwzięcia został zapewniony udział społeczeństwa między innymi poprzez podanie do publicznej wiadomości²² informacji o:

- przystąpieniu do przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko, wszczęciu postępowania, wskazaniu przedmiotu decyzji i organie właściwym do jej wydania, a także możliwości zapoznania się z dokumentacją sprawy oraz składania uwag i wniosków (art. 33 ust. 1 uoś),
- wydanej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przedsięwzięcia i możliwości zapoznania się z jej treścią (art. 85 ust. 3 uoś).

²² Publikacja w BIP Urzędu oraz na tablicach ogłoszeń w Urzędzie, w miejscowościach Kowalów i Lubiechnia Wielka.

Ponadto, w ramach konsultacji z mieszkańcami gminy (art. 5a ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym²³), w dniu 17.07.2007 r. zorganizowano spotkanie, w którym uczestniczyli mieszkańcy miejscowości Lubiechnia Wielka, Burmistrz Rzepina oraz przedstawiciele inwestora.

[Dowód: akta kontroli str. 124-127, 140-144, 155-162]

3.2. Właścicielami gruntów przeznaczonych pod budowę elektrowni wiatrowych w rejonie miejscowości Kowalów oraz Lubiechnia Wielka są: Skarb Państwa (zarząd Agencji Nieruchomości Rolnych, Lasów Państwowych, Zarządu Dróg Powiatowych), gmina Rzepin, województwo lubuskie, spółka prawa handlowego oraz osoby prywatne. Osoby wchodzące w skład zarządu spółki oraz osoby prywatne, będące właścicielami gruntów przeznaczonych pod budowę elektrowni wiatrowych, nie są urzędnikami Urzędu Miejskiego w Rzepinie zaangażowanymi w procesy decyzyjne dotyczące przedmiotowej inwestycji ani członkami Rady Miejskiej w Rzepinie.

[Dowód: akta kontroli str. 23]

*Ustalone
nieprawidłowości*

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, uwzględniając złożone deklaracje Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁴, wnosi o:

1. Finansowanie kosztów sporządzenia studium i mpzp ze środków budżetu gminy.
2. Sporządzenie gminnego programu ochrony środowiska, stosownie do przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

*Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń*

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Zielonej Górze.

*Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków*

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

²³ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r., poz. 594 ze zm.).

²⁴ Dz. U. z 2012 r. poz. 82 ze zm.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, dnia 16 stycznia 2014 r.

Kontroler:
Andrzej Misa
specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
Delegatury NIK w Zielonej Górze
Zbysław Dobrowolski

.....
Podpis

.....
podpis